

Bruxelles, 15.5.2017
COM(2017) 234 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

**întemeiat pe articolul 12 alineatul (3) din Directiva 2001/42/CE privind evaluarea
efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului**

1. Introducere

Acest al doilea raport¹ referitor la punerea în aplicare a Directivei 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului („Directiva privind evaluarea strategică de mediu” sau „SEAD”)² prezintă experiența dobândită în aplicarea SEAD în perioada 2007 - 2014. Raportul se bazează pe articolul 12 alineatul (3) din SEAD și evaluează punerea în aplicare a directivei în această perioadă³. Constatările din prezentul raport vor fi incluse într-o evaluare a SEAD care va fi realizată în cadrul Programului privind o reglementare adecvată și funcțională (REFIT) al Comisiei⁴.

SEAD pune în aplicare principiul integrării aspectelor de mediu și de protecție a acestuia prevăzute la articolele 11 și 191 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Aceasta prevede un nivel ridicat de protecție a mediului și contribuie la integrarea aspectelor de mediu în elaborarea și adoptarea anumitor planuri și programe. În acest scop, directiva prevede o evaluare ecologică a planurilor și programelor care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului.

SEAD nu stabilește standarde de mediu măsurabile. Aceasta este, în esență, o directivă de proces, care stabilește anumite măsuri pe care statele membre trebuie să le urmeze atunci când identifică și evaluează efectele asupra mediului. Procesul de evaluare strategică de mediu (SEA) se referă la modalități prin care responsabilii cu elaborarea politicilor să fie ajutați să ia decizii în cunoștință de cauză, pe baza unor informații obiective și a rezultatelor consultării cu publicul/părțile interesate și autoritățile relevante. Aplicarea cerințelor esențiale ale SEAD și relația sa cu alte directive sunt descrise în secțiunile 2 și, respectiv, 3.

2. Stadiul punerii în aplicare

2.1. Dispoziții juridice și administrative în statele membre

Toate statele membre au transpus SEAD. Cadrul legislativ de transpunere a SEAD este diferit de la un stat membru la altul și depinde de structura și de dispozițiile lor administrative. Unele state membre au transpus SEAD prin legislație națională specifică, în timp ce altele au integrat cerințele acesteia în dispozițiile existente, inclusiv cele de transpunere a Directivei privind evaluarea impactului asupra mediului („Directiva EIM”)⁵. Începând cu 2007, mai mult de jumătate din statele membre și-au modificat legislația națională de transpunere a SEAD pentru a se asigura că dispozițiile lor naționale sunt conforme cu directiva și pentru a soluționa cazurile de aplicare incorectă.

¹ Primul raport a fost prezentat în data de 14.9.2009 [COM(2009) 469].

² JO L 197/30, 21.7.2001, p. 30. Termenul „strategic” nu apare în SEAD, dar aceasta este referința cea mai comună și consacrată la directivă.

³ Mai multe informații pot fi găsite în studiul justificativ [http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/study_SEA_directive.pdf]

⁴ http://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_en.

⁵ JO L 26, 28.1.2012, p. 1.

Caracteristicile administrative specifice fiecărui stat membru au influențat măsurile organizatorice instituite în vederea transpunerii și punerii în aplicare a directivei. De obicei, autoritatea care elaborează și adoptă planuri și programe este, de asemenea, responsabilă cu derularea procedurii SEA. În majoritatea statelor membre, Ministerul Mediului sau o agenție de mediu este considerată a fi „*autoritatea interesată cu responsabilități specifice în domeniul mediului*” [articolul 6 alineatul (3) din SEAD]. În unele state membre, autoritățile de mediu au mai multe responsabilități și răspund de îndeplinirea procedurii SEA. Unele state membre au desemnat un organism care să monitorizeze și să verifice calitatea documentației și rezultatele procedurii SEA.

Statele membre dispun de o largă putere de apreciere în ceea ce privește procesul de luare a deciziilor (articolul 8) și modalitățile de furnizare a informațiilor privind decizia atunci când procedura SEA este completă (articolul 9). În unele state membre, autoritățile de mediu au dreptul de a emite un act administrativ (cum ar fi o decizie). Decizia poate să prevadă obligații cu privire la conținutul planurilor și programelor sau poate fi emisă ca un act fără caracter juridic obligatoriu.

2.2. Domeniul de aplicare al directivei SEA

În general, statele membre au transpus și au pus în aplicare SEAD în conformitate cu obiectivele și cerințele acesteia și nu au întâmpinat probleme în ceea ce privește stabilirea domeniului de aplicare al directivei. Curtea de Justiție a UE (CJUE) a emis o amplă jurisprudență privind SEAD și a facilitat astfel aplicarea acesteia. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a confirmat interpretarea largă a condițiilor și dispozițiilor din directivă⁶. De exemplu:

- „Planul și programul” care fac obiectul SEA (articolul 2)

SEAD nu definește termenii „planuri și programe”, dar îi încadrează. În prima hotărâre⁷ în care se examinează domeniul de aplicare al SEAD, CJUE a clarificat că simplul fapt al adoptării sub forma unei legi a planurilor și programelor nu le exclude din domeniul de aplicare al directivei⁸. În plus, planurile și programele care sunt impuse de dreptul național sau de dispozițiile de reglementare privind stabilirea autorităților competente și procedura, dar a căror adoptare nu este obligatorie, pot continua să facă obiectul SEAD în cazul în care întrunesc criteriile relevante stabilite în directivă⁹. În cazul în care există vreo îndoială, distincția dintre planuri și programe și alte măsuri ar trebui realizată prin trimitere la obiectivul specific prevăzut la articolul 1 din SEAD, și anume că planurile și programele care pot avea efecte semnificative asupra mediului fac obiectul unei evaluări ecologice¹⁰.

În ceea ce privește definiția planurilor și programelor, aproape jumătate dintre statele membre au transpus cuvânt cu cuvânt articolul 3 alineatul (2) din SEAD. Cele mai multe dintre ele au

⁶ C-567/10, ECLI:EU:C:2012:159, p. 37 și C-473/14, ECLI:EU:C:2015:582, p. 50.

⁷ C-105/09 și C-110/09, ECLI:EU:C:2010:355.

⁸ Idem p. 41.

⁹ C-567/10, p. 31.

¹⁰ C-41/11, ECLI:EU:C:2012:103, p. 40 și C-567/10, ECLI:EU:C:2015:582, p. 30.

modificat tipul sau denumirea planificării sectoriale pentru a ține seama de unele dispoziții naționale specifice.

- **„Definirea cadrului” [articolul 3 alineatul (2)]**

Planurile și programele pentru care este necesară efectuarea unei evaluări strategice de mediu ar trebui să definească cadrul pentru autorizarea viitoare privind dezvoltarea proiectelor enumerate în anexele I și II la Directiva EIM. Aproape toate statele membre au transpus termenul „definirea cadrului” cuvânt cu cuvânt, dezvoltându-l adesea într-un act legislativ sau în documente de orientare. Jurisprudența CJUE a confirmat faptul că acest termen trebuie să reflecte obiectivul SEAD ținând seama de efectele asupra mediului ale oricărei decizii care stabilește cerințe pentru autorizarea viitoare a dezvoltării de proiecte¹¹. Prin urmare, se poate spune că planurile și programele stabilesc un cadru pentru deciziile care influențează orice autorizare ulterioară privind dezvoltarea de proiecte, în special în ceea ce privește localizarea, natura, mărimea și condițiile de funcționare sau alocarea resurselor.

- **Examinarea**

Articolul 3 alineatele (4) și (5) din SEAD prevede procedura prin care se stabilește dacă planurile și programele ar putea avea efecte semnificative asupra mediului și, prin urmare, dacă necesită o SEA. Statele membre trebuie să ia în considerare ponderea criteriilor stabilite în anexa II la SEAD. Majoritatea statelor membre au transpus anexa II cuvânt cu cuvânt și aplică o abordare care constă în examinare de la caz la caz. Cu toate acestea, marja de apreciere în ceea ce privește examinarea anumitor planuri și programe este limitată de obiectivul general al directivei¹², și anume de a asigura un nivel ridicat de protecție a mediului.

2.3. Delimitarea [articolul 5 alineatul (4)]

Amploarea și gradul de precizie a informațiilor care trebuie incluse în raportul de mediu au fost denumite „delimitarea”. Statele membre dispun de o marjă largă de apreciere în ceea ce privește faza delimitării unei SEA, singura constrângere fiind obligația de a consulta autoritățile care au responsabilități specifice în domeniul mediului.

În unele state membre, pregătirea raportului privind delimitarea este obligatorie. Conținutul și gradul de precizie a informațiilor prezentate în raportul privind delimitarea poate varia la nivelul statelor membre, iar unele prevăd conținutul acestuia în legislația națională.

Autoritățile publice din diferite state membre au roluri diferite în ceea ce privește delimitarea. Autoritățile de mediu ar trebui, ca o cerință minimă, să fie consultate în etapa delimitării. Cu toate acestea, în unele state membre, acestea aprobă și documentația privind delimitarea.

2.4. Raportul de mediu (articolul 5 și anexa I)

Anexa I la SEAD prevede conținutul minim al raportului de mediu. Statele membre ar trebui să asigure un nivel suficient al calității raportului. Aproape jumătate dintre statele membre au extins, în legislația lor națională, domeniul de aplicare a anexei I. De exemplu, în unele state membre este obligatoriu ca raportul de mediu să includă o evaluare a unor factori economici

¹¹ C-105/09 și C-110/09, ECLI:EU:C:2010:120, p. 60

¹² C-295/10, ECLI:EU:C:2011:608, p. 47.

și sociali care ar putea fi relevanți pentru punerea în aplicare a planului. Alte state membre cer în mod explicit ca rezultatele consultărilor publice să fie incluse în raportul de mediu. În ceea ce privește conținutul rezumatului fără caracter tehnic al raportului, aproape toate statele membre au transpus cuvânt cu cuvânt dispozițiile relevante ale directivei.

Statele membre se confruntă cu două tipuri de dificultăți atunci când pregătesc raportul de mediu:

- i. disponibilitatea și calitatea datelor;
- ii. cunoștințele tehnice și experiența experților care pregătesc raportul și ale autorităților responsabile cu revizuirea acestuia în ceea ce privește calitatea.

- ***Informații de referință***

Unele state membre au transpus dispozițiile din anexa I (b) cuvânt cu cuvânt; altele au elaborat documente de orientare pentru a facilita culegerea informațiilor de referință. Aproape două treimi dintre statele membre au raportat că relevanța, disponibilitatea și nivelul de detaliu al datelor care urmează să fie colectate ridică probleme atunci când se colectează informații de referință, de exemplu legate de evaluări ale vulnerabilității cauzate de schimbările climatice¹³. Experiența demonstrează că, pentru planurile și programele la scară mică, calitatea informațiilor de referință este mai bună datorită specificității lor determinată de un loc.

- ***Alternative rezonabile [articolul 5 alineatul (1)]***

În SEAD nu se definește sintagma „alternative rezonabile”, și nici în legislația națională de transpunere din statele membre. Numeroase state membre au elaborat ghiduri la nivel național pentru a facilita identificarea și selecționarea alternativelor rezonabile în cadrul procedurii SEA. Nu există o abordare comună pentru definirea tipurilor și a numărului de alternative care trebuie evaluate. Acest lucru depinde de obiectivele, de domeniul geografic de aplicare și de conținutul fiecărui set de planuri și programe. Cu toate acestea, cele mai comune trei categorii de alternative de care dispun statele membre sunt:

- i. *alternative de locație*;
- ii. *alternative calitative și cantitative* (schimbarea de scară sau a dimensiunii intervenției asupra mediului);
- iii. *alternative tehnice* (legate de conceperea viitoarelor proiecte care urmează a fi dezvoltate pe un anumit sit).

Statele membre au în vedere întotdeauna „*alternativa zero*”¹⁴ în raportul de mediu, dar metoda de punere în aplicare variază. Unele state membre consideră aceasta ca fiind una

¹³ Serviciile Comisiei au elaborat un ghid privind integrarea schimbărilor climatice și a biodiversității în evaluarea strategică de mediu [<http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/SEA%20Guidance.pdf>].

¹⁴ Anexa I (b) din SEAD prevede că raportul de mediu trebuie să includă informații cu privire la evoluția probabilă a stării mediului fără punerea în aplicare a planului sau a programului. Adeseori, aceasta este numită „*alternativa zero*”.

dintre „alternativele rezonabile”, în timp ce altele consideră că este o parte autonomă a raportului de mediu care nu este neapărat legată de alternativele rezonabile, ci mai degrabă de informațiile de referință.

Pentru a asigura conformitatea în punerea în aplicare a SEAD, alternativele care sunt evaluate trebuie să fie rezonabile, ținându-se seama de obiectivele și de domeniul de aplicare geografic al planurilor și programelor, înainte de stabilirea conținutului lor final. Așa cum au remarcat și statele membre, identificarea alternativelor rezonabile ar putea fi dificilă, din cauza particularităților legate de pregătirea de planuri și programe. De exemplu, este dificil să se identifice și să se evalueze alternativele rezonabile în etapa de planificare, fie din cauza faptului că planurile și programele abordează strategic o anumită chestiune, fie din cauza conținutului general al acestora.

2.5. Consultări (articolul 6)

Statele membre dispun de o marjă de manevră considerabilă în ceea ce privește organizarea procesului de informare și de consultare a publicului și a autorităților relevante în diferitele etape ale procedurii SEA. Acestea ar trebui să se asigure că are loc o consultare timpurie și efectivă și că aceasta este, de asemenea, în concordanță cu cerințele Convenției de la Aarhus¹⁵.

- Intervalele de timp

În SEAD nu se specifică intervalele de timp pentru procedura de consultare, ci se cere ca aceasta să aibă loc „într-un interval de timp adecvat” [articolul 6 alineatul (2)]. De obicei, intervalele de timp prevăzute pentru consultarea autorităților de mediu sunt aceleași ca și cele pentru consultarea publicului. CJUE¹⁶ a confirmat că legislația națională poate prevedea intervale de timp, cu condiția ca prin acestea să nu fie limitate oportunitățile efective pentru public și autoritățile publice de a-și exprima opinia.

- Punerea la dispoziția publicului a informațiilor privind examinarea/delimitarea

Toate statele membre informează publicul cu privire la rezultatele procedurii de examinare. Această informație este anunțată, de regulă, pe site-ul web dedicat planurilor și programelor specifice, sau pe site-ul web al autorităților de mediu, în special în cazul în care acestea iau decizia finală. De asemenea, decizia de examinare este publicată în ziare, jurnale oficiale etc.

În unele state membre, publicul este implicat în faza de delimitare, prin primirea de informații și posibilitatea de a prezenta în scris observații sau de a participa la consultări privind delimitarea.

- Consultarea autorităților relevante [articolul 6 alineatul (3)]

Toate statele membre consultă autoritățile cu privire la raportul de mediu și la proiectele de planuri și programe. În unele state membre, autoritatea de mediu joacă rolul de intermediar între autoritatea care elaborează planurile și programele și toate celelalte autorități care trebuie consultate în cadrul procedurii SEA. Autoritatea de mediu garantează, de asemenea, calitatea raportului de mediu.

¹⁵ Convenția ONU/CEE privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu.

¹⁶ C-474/10, ECLI:EU:C:2011:681, p. 50.

CJUE¹⁷ a clarificat faptul că este necesar să se asigure o separare funcțională în cadrul autorității responsabile de consultarea privind aspectele legate de mediu. Scopul este de a se asigura că o entitate administrativă internă a autorității dispune de o autonomie reală, necesară pentru a emite un aviz obiectiv cu privire la planul și programul care fac obiectul procedurii SEA.

- ***Consultarea publicului cu privire la raportul de mediu***

În majoritatea statelor membre, raportul de mediu este făcut public în același timp cu proiectele de planuri și programe. În acest fel, publicul dispune de suficient timp pentru a exprima o opinie și a contribui la elaborarea raportului de mediu, înainte ca planurile și programele să fie adoptate oficial. De obicei, statele membre publică pe internet un anunț cu privire la consultarea publică. Anunțul menționează titlul planului și al programului, autoritățile responsabile și locul unde toate documentele referitoare la proiectele de planuri și programe, inclusiv raportul de mediu și rezumatul său fără caracter tehnic, sunt disponibile pentru consultare publică. În unele state membre, cerințele de consultare sunt mai stricte decât dispozițiile directivei și includ organizarea unei reuniuni sau audieri publice în vederea consultării publicului.

Consultarea publică este o etapă esențială în cadrul procedurii și are drept scop îmbunătățirea transparenței, eficienței și eficacității procesului de planificare. În acest fel, se facilitează și se îmbunătățesc percepția generală și acceptarea la nivelul societății a planului și a programului, înainte ca acesta să fie adoptat și pus în aplicare.

- ***Consultări transfrontaliere (articolul 7)***

Toate statele membre, cu excepția a două dintre ele, au menționat că au realizat consultări transfrontaliere privind SEA, în calitate de parte afectată sau de parte de origine sau în ambele calități. În majoritatea statelor membre, responsabilitatea organizării acestor consultări revine autorităților de mediu.

Statele membre au raportat că principalele obstacole în calea consultărilor transfrontaliere privind SEA sunt costurile aferente traducerii documentelor, calitatea documentației traduse și, de multe ori, termenele scurte.

2.6. Monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului (articolul 10)

Monitorizarea permite compararea rezultatelor evaluării ecologice cu cele obținute prin punerea în aplicare a planurilor și programelor, în special în ceea ce privește efectele semnificative asupra mediului. În SEAD nu se prevăd modalitățile exacte de monitorizare a efectelor semnificative asupra mediului, frecvența de monitorizare, metodologia sau organismele responsabile cu activitatea de monitorizare.

Statele membre au menționat că monitorizarea depinde de planuri și programe și că există anumite tipuri de planuri și programe pentru care sunt elaborate cu regularitate rapoarte de monitorizare. Cu toate acestea, majoritatea statelor membre nu au fost în măsură să furnizeze informații cu privire la frecvența monitorizării. Monitorizarea poate fi bazată pe indicatori de monitorizare standard, uneori stabiliți în legislația națională sau de la caz la caz. Pentru SEAD și în funcție de caz, statele membre tind să utilizeze modalitățile de monitorizare a

¹⁷ C-474/10, ECLI:EU:C:2011:681, p. 42.

mediului stabilite în alte directive, cum ar fi Directiva-cadru privind apa¹⁸, Directiva privind habitatele¹⁹ și Directiva privind emisiile industriale²⁰.

3. Legătura cu alte texte legislative și domenii de politică ale UE

SEAD conține trimiteri explicite la Directiva EIM și la Directiva privind habitatele. Acesta este, de asemenea, strâns legată de alte directive care impun adoptarea anumitor planuri și programe care intră în domeniul de aplicare al SEAD (cum ar fi directivele privind nitrații, deșeurile, zgomotul și riscul de inundații)²¹. Pentru a se evita duplicarea, articolul 11 din SEAD stipulează că statele membre pot prevedea proceduri coordonate și/sau comune în cazul în care există o obligație în temeiul SEAD și al altor acte legislative ale UE de evaluare a efectelor asupra mediului.

3.1. Directiva EIM

Articolul 11 alineatul (2) prevede că procedura de evaluare strategică de mediu trebuie să fie derulată fără a se aduce atingere cerințelor Directivei EIM sau ale oricăror acte legislative ale UE. Jurisprudența CJUE²² a recunoscut că evaluarea ecologică efectuată în temeiul Directivei EIM nu aduce atingere cerințelor specifice ale SEAD și, prin urmare, nu înlătură obligația de a se efectua o evaluare ecologică în cadrul SEAD dacă este nevoie, în vederea conformității cu cerințe referitoare la mediu specifice acelei directive. În plus, CJUE a confirmat că procedurile EIM și SEA diferă din mai multe motive. Prin urmare, este necesar să se respecte cerințele ambelor directive în același timp²³.

Practica arată că granițele dintre cele două proceduri nu sunt întotdeauna distincte și tind să se suprapună, în special în ceea ce privește planurile, programele sau proiectele referitoare la utilizarea terenurilor și/sau la amenajarea teritoriului. Acest lucru este consecința faptului că aceste tipuri de planuri, programe sau proiecte pot avea caracteristici și de planuri și programe și de proiect. În același timp, utilizarea terenurilor și/sau amenajarea teritoriului sunt cel mai adesea planuri și programe care fac obiectul procedurii SEA. În astfel de proceduri de evaluare, este important să se asigure respectarea atât a SEAD, cât și a Directivei EIM, în special în cazul în care statele membre au optat pentru proceduri coordonate.

Procedurile coordonate sau comune sunt lăsate la aprecierea statelor membre²⁴ și doar 10 state membre au optat pentru proceduri coordonate sau comune în legislația lor națională.

¹⁸ JO L 327, 22.12.2000, p. 1.

¹⁹ JO L 206, 22.7.1992, p. 7.

²⁰ JO L 334, 17.12.2010, p. 17.

²¹ JO L 375, 31.12.1991, p. 1; JO L 312, 22.11.2008; JO L 189, 18.7.2002, p. 12; JO L 288, 6.11.2007, p. 27.

²² C-295/10, p. 58-63.

²³ Idem, punctele 61-63.

²⁴ Idem, punctul 65.

3.2. Directiva privind habitatele

Multe state membre consideră că nu există riscuri în ceea ce privește duplicarea evaluării corespunzătoare efectuate în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva privind habitatele cu SEA, datorită domeniului de aplicare diferit și interacțiunii dintre cele două proceduri. CJUE a clarificat faptul că SEAD s-ar aplica pe baza calităților sale proprii în cazul în care condițiile prealabile care necesită o evaluare în temeiul Directivei privind habitatele sunt îndeplinite în ceea ce privește planurile și programele²⁵.

4. Planurile și programele cofinanțate prin fondurile structurale și de investiții europene (2014-2020)

Articolul 3 alineatul (9) din SEAD prevede că planurile și programele cofinanțate de UE intră în domeniul de aplicare al directivei. Regulamentul privind dispozițiile comune²⁶ și regulamentele specifice fondurilor pentru perioada de programare 2014-2020 reglementează cele cinci fonduri structurale și de investiții europene²⁷ (fondurile ESI). SEAD a fost aplicată majorității programelor cofinanțate prin fondurile ESI pentru perioada 2014-2020, deoarece acestea stabilesc un cadru pentru autorizarea viitoare a proiectelor.

Regulamentul privind dispozițiile comune a îmbunătățit aplicarea SEAD în două feluri. În primul rând, în temeiul articolului 55 alineatul (4) din regulament, evaluarea trebuie să includă, după caz, „*cerințele privind evaluarea strategică de mediu*”. Comisia a elaborat documente de orientare²⁸ pentru a facilita evaluarea *ex ante*. Documentele de orientare prevăd că SEA trebuie efectuată într-un stadiu timpuriu al elaborării de planuri și programe și trebuie finalizată înainte ca acestea să fie adoptate.

În al doilea rând, Regulamentul privind dispozițiile comune a introdus condiționalități *ex ante*, acestea constituind o caracteristică nouă pentru perioada de programare 2014-2020. Scopul condiționalităților *ex ante* este să asigure condițiile prealabile necesare pentru utilizarea eficace și eficientă a cofinanțării UE și punerea efectivă în aplicare a directivelor EIM și SEA. Condiționalitățile *ex ante* generale includ mecanisme care să asigure aplicarea efectivă a SEAD. Câteva state membre au fost nevoite să își modifice legislația națională. Prin urmare, cadrul de reglementare aferent procesului decizional în materie de mediu a fost clarificat și au fost îmbunătățite cunoștințele și competența autorităților care aplică SEAD. De asemenea, regulamentul a introdus o condiționalitate *ex ante* tematică pentru sectorul transporturilor, care necesită planuri și programe generale pentru investițiile în transporturi, conform cu cerințele legale din SEAD.

²⁵ C-177/11, EU:C:2012:378, p. 19-24.

²⁶ JO L 347, 20.12.2013, p. 320.

²⁷ Fondurile ESI includ FEDR, FC, FSE, FEADR și FEPAM.

²⁸ Document de orientare privind evaluarea *ex ante* (FEDER, FC, FSE)

[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/ex_ante_en.pdf]; Orientări pentru evaluarea *ex ante* a programelor operaționale FEPAM pentru perioada 2014-2020 [http://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/guidelines-ex-ante-evaluation-2014-2020-emff-ops_en.pdf]; Sinteza evaluărilor *ex ante* ale programelor de dezvoltare rurală pentru perioada 2014-2020 [http://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/evaluation/rural-development-reports/2015/ex_ante_rdp_synthesis_2014_2020/fulltext_en.pdf].

Aproape toate statele membre au îndeplinit condiționalitățile generale *ex ante* în ceea ce privește SEAD. Majoritatea statelor membre au menționat că natura generală și multisectorială a programelor finanțate din fonduri ESI a complicat procedura SEA, care deseori a trebuit să fie accelerată. Statele membre au subliniat faptul că informațiile disponibile cu privire la efectele semnificative pe care le-ar putea avea planurile și programele sunt destul de generale la momentul pregătirii și adoptării acestora. Acest lucru constituie un obstacol semnificativ atunci când se evaluează impactul programelor transfrontaliere. Unele state membre au elaborat documente de orientare specifice pentru realizarea de evaluări strategice de mediu pentru planurile și programele finanțate din fondurile ESI. Majoritatea statelor membre s-au bazat pe orientările furnizate de Comisie.

5. Eficacitatea Directivei SEA

Eficacitatea punerii în aplicare a SEAD poate fi evaluată în funcție de potențialul său de a influența atât procesul de planificare, cât și conținutul final al planurilor și programelor. Toate statele membre au recunoscut faptul că procedura SEA a influențat procesul de planificare cel puțin până la un anumit nivel, și că aceasta a îmbunătățit calitatea planurilor și programelor. Există, de asemenea, o percepție comună și partajată între statele membre și practicieni cu privire la faptul că procedura este mai eficace dacă există voința politică de a se influența efectiv procesul de planificare. Acest lucru garantează că aspectele legate de mediu sunt integrate pe deplin în procesul de planificare și de luare a deciziilor.

Numeroase state membre au remarcat faptul că este foarte probabil ca procedura SEA să influențeze planurile și programele regionale de mai mică anvergură (de exemplu, utilizarea terenurilor), mai degrabă decât pe cele naționale pentru care adesea se iau decizii strategice la nivel politic și există o marjă foarte redusă pentru ca acestea să fie revizuite după procedura SEA. De exemplu, majoritatea statelor membre au recunoscut că analizarea corespunzătoare a alternativelor poate influența conținutul planurilor și programelor, dar, în practică, alternativele se concentrează în principal asupra reducerii sau atenuării efectelor negative. Cu toate acestea, astfel de măsuri pot, de asemenea, să asigure efectiv protecția mediului.

Multe state membre au recunoscut rolul consultării publice în creșterea gradului de transparență și de credibilitate a evaluării. Acest lucru este important, deoarece rezultatele evaluării trebuie să fie luate în considerare în decizia finală atunci când se adoptă planurile și programele. Cu toate acestea, după 10 ani de punere în aplicare a SEAD, statele membre au remarcat faptul că măsura în care rezultatele procedurii SEA sunt luate în considerare în decizia finală a planurilor și programelor depinde adesea de particularitățile procesului decizional și poate varia de la o reflecție concentrată asupra rezultatelor evaluării la o simplă cerință de natură pur procedurală.

6. Concluzii

În perioada 2007-2014, statele membre nu au semnalat probleme majore privind punerea în aplicare. CJUE a emis o jurisprudență care clarifică cerințele SEAD. Statele membre au consolidat punerea în aplicare a directivei și au dobândit mai multă experiență în aplicarea ei. Atunci când a fost necesar, statele membre și-au modificat legislația națională pentru a asigura conformitatea cu directiva.

Gradul în care SEAD este pusă în aplicare în statele membre depinde de diferitele dispoziții administrative și juridice care vin în sprijinul aplicării acesteia. Unele dintre dificultățile

aplicării sunt legate de diferite elemente ale procedurii SEA (cum ar fi calitatea și disponibilitatea informațiilor utilizate în raportul de mediu). Acest lucru este deosebit de relevant pentru planurile și programele care abordează o serie largă de aspecte (de exemplu, la nivel național sau sectorial). Există în continuare incertitudini cu privire la anumite concepte-cheie cum ar fi „alternativele rezonabile”. În timp ce unele dintre aceste aspecte ar putea fi soluționate prin intermediul unor documente de orientare, interacțiunea dintre procedurile EIM și SEA pare a fi o provocare, în special în cazul planurilor și programelor care prezintă caracteristicile unui proiect.

Toate statele membre ar trebui să își continue eforturile de punere în aplicare pentru a asigura conformitatea cu SEAD. Dacă este necesar, acestea ar trebui, de asemenea, să aibă inițiative proactive, cum ar fi documentele de orientare, formarea, schimbul de informații și stabilirea de baze de date cu informații privind mediul. Pe baza acestui raport, Comisia va analiza în viitoarea evaluare modalitățile prin care să sporească impactul pozitiv al SEAD și să evidențieze mai bine valoarea adăugată europeană, eficacitatea și eficiența acesteia.